SALA STAMPA DELLA SANTA SEDE
BOLLETTINO
HOLY SEE PRESS OFFICE BUREAU DE PRESSE DU SAINT-SIÈGE PRESSEAMT DES HEILIGEN STUHLS
OFICINA DE PRENSA DE LA SANTA SEDE SALA DE IMPRENSA DA SANTA SÉ
BIURO PRASOWE STOLICY APOSTOLSKIEJ دار الصحافة التابعة للكرسي الرسولي

N. 0278

Venerdì 24.05.2002

VIAGGIO APOSTOLICO DI SUA SANTITÀ GIOVANNI PAOLO II IN AZERBAIJAN E BULGARIA (22-26 MAGGIO 2002) - (VII)

Dopo aver pranzato con i Vescovi cattolici della Bulgaria e i membri del Seguito Papale nella Nunziatura Apostolica a Sofia, nel pomeriggio, nella stessa Nunziatura, il Santo Padre incontra i Rappresentanti della Comunità Ebraica bulgara.

[00875-01.01]

• INCONTRO CON I RAPPRESENTANTI DEL MONDO DELLA CULTURA, DELLA SCIENZA E DELL'ARTE, NEL PALAZZO DELLA CULTURA A SOFIA

DISCORSO DEL SANTO PADRE TRADUZIONE IN LINGUA ITALIANA TRADUZIONE IN LINGUA INGLESE TRADUZIONE IN LINGUA FRANCESE

A conclusione dell'incontro con i membri della Comunità Ebraica bulgara, alle ore 18 Giovanni Paolo II si trasferisce nel Palazzo Nazionale della Cultura ove lo attendono i Rappresentanti del mondo della Cultura, della Scienza e dell'Arte ai quali rivolge il discorso che pubblichiamo di seguito:

DISCORSO DEL SANTO PADRE

Многоуважаеми Дами и Господа,

1. Щастлив съм да се срещна с вас, представители на различните направления в науката, изкуството и културата. Всеки от вас със своята специфичност представя тук по някакъв начин целия благороден Български народ. Обръщам се към вас с почит и възхищение като си давам ясна сметка за това колко е деликатен и важен приноса, който отдавате за изграждането на едно общество, в което може да се затвърждава "взаимното разбирателство и готовност за сътрудничество, чрез великодушната обмяна на културни и духовни ценности" /*Slavorum Apostoli,* 27/.

Сърдечно благодаря на тези от вас, които с изискани думи разтълкуваха чувствата на присъстващите и на всички, които направиха възможно моето посещение във вашата Страна.

Поздравявам сърдечно също така организаторите на инициативата "Камбани за мир" и им поверявам на драго сърце тази "Папска камбана", с пожеланието нейния звън да предизвиква в Българските деца и младежи задължението и отговорността да развиват приятелството и разбирателството между различните народи.

2. Тази среща се провежда в един особено важен ден: България чества днес празника на Светите братя Кирил и Методий, смели проповедници на Христовото Евангелие и основатели на езика и културата на славянските народи. Тяхното литургично честване съвпада по един особен начин с "празника на Българските букви". Това включва не само католиците и православните, но и всички ваши съотечественици, които могат да размишляват върху същността на онова културно наследство, чието начало беше поставено от Светите Солунски братя.

Един от първите Български ханове, Омуртаг, написа върху колоната запазена във Велико-Търновския храм на Светите Четиридесет Мъченици: "Човек, дори добре да е живял, умира и друг се ражда. Роденият по-късно, когато види този надпис, ще си спомни за онзи, който го е написал" /.../. Много бих желал тази наша среща да се превърне в тържествен общ акт на почит и благодарност към Светите Кирил и Методий, които през 1980 година провъзгласих за Покровители на Европа заедно със Свети Бенедикт Нурсийски. Те все още и днес имат на какво да научат нас – хората от Изтока и Запада.

3. Светите братя придобиха специални заслуги като разпространяваха Евангелието сред народите със своеобразна култура, чрез гениалното и оригинално сътворяване на нова писменост. За да отговаря по-добре на тяхното проповедническо служение, те преведоха на разбираем език Свещените Книги с литургична и вероучителна цел, като по този начин положиха литературните основи на съответните национални езици. Затова те са наречени съвсем справедливо не само славянски апостоли, но и основатели на тяхната култура. Всяка култура представлява въплътен в историята израз на идентичността на един народ; тя изковава душата на този народ, който се идентифицира със своята ценностна система, изразява се с точни символи и общува чрез свои собствени знаци.

Мисията на Кирил и Методий се затвърди по един чуден начин, посредством техните ученици. Тук, благодарение на Свети Климент Охридски, изникнаха активни центрове на монашески живот, в които намери развитие азбуката кирилица. Също така, от тук християнството премина в други територии, като достигна през съседна Румъния в старата Киевска Рус, разпростирайки се към Москва и останалите Източни области.

Делото на Кирил и Методий предсталява велик принос в оформянето на общите християнски европейски корени, които, поради своята дълбочина и жизненост, определят една от най-важните ориентировъчни културни точки, от които не може да не тръгне всеки сериеозен опит за преосъществяване по един нов начин на сегашното обединение на Континента.

4. Основният критерий, вдъхновявал значителното дело извършено от Кирил и Методий, беше Християнската вяра. Културата и вярата не само не влизат в противоречие, но създават помежду си отношения, подобни на отношенията между дървото и неговите плодове. Исторически факт, който не може да бъде пренебрегван е, че Християнските Църкви от Изтока и Запада подпомагаха и разпространяваха сред народите, през вековете, любов към собствената култура и зачитане на чуждата. Благодарение на тези отношения бяха издигнати величествени храмове и култови сгради, изпълнени с архитектурни ценности и свещени изображения, като например Светите икони, които отдавна са плод, както на молитва и покаяние, така и на вкус и изтънчена художествена техника. Именно поради тази причина бяха редактирани документи и произведения от религиозен и културен характер, в които се изразяваше и пречистваше геният на развиващите се народи, към една все по-зряла национална идентичност.

Културното наследство, завещано от Солунските Светци на славянските народи, беше плод от дървото на тяхната вяра, която те дълбоко посадиха в своите последователи. По-късно на онова дърво израснаха нови клонове, раждащи нови плодове, предизвикали по-нататъшното обогатяване на онова

изключително мисловно и художествено наследство, за което целият свят е признателен на славянските народи.

5. Историческият опит показва, че възвестяването на християнската вяра не унищожава, но напротив – като прокарва и възхвалява истинските човешки ценности, типични за гения на евангелизираните страни, тя допринася за тяхното отваряне един към друг, помагайки им да преодоляват противоречията помежду си и да създават общо културно и духовно наследство, водещо до стабилни и градивни мирни отношения.

Онзи, който иска да работи активно за изграждането на истинската Европейска общност, не трябва да пренебрегва тези неопровержимо красноречиви исторически факти. Както вече изтъкнах: "Мисля, че пренебрегването на религиите, допринесли и продължаващи да допринасят за обогатяването на културата и човеколюбието, с което Европа заслужено се гордее, е една неспаведливост и голяма грешка" /*Изказване пред Дипломатическия Корпус, акредитиран към Светия Престол,* 10 януари, 2002 г., н.2/. Евангелието нито заличава, нито изключва онази истинност, която всеки човек или народ признава и прилага като добро, истина и красота /срв. *Slavorum Apostoli*, 18/.

6. Обръщайки погледа си назад, ние трябва да признаем, че редом до културна Европа, с отличаващите я филосовски, художествени и религиозни движения; редом до трудова Европа, с нейните завоевания в технологиите и информатиката през наскоро изминалия век, се нарежда и Европа на диктаторските режими и войните; една Европа, изцапана с кръв, обляна със сълзи и изпълнена със страшни жестокости. Може би точно поради този горчив опит от миналото, в днешна Европа още по-силно си прокарва път изкушението, водещо към скептицизъм и безразличие пред разпадането на моралните устои в личния и социалния живот.

Необходимо е да се действа. В този тревожен социален контекст е изключително належащо да се разбере, че ако Европа желае да открие своята същностна идентичност, не може да не се обърне към своите християнски корени, и по-специално – към делото на хора като Свети Бенедикт, Свети Кирил и Свети Методий, чийто пример е принос от първостепенна важност за духовното и морално й обновление.

Посланието на Светите Покровители на Европа заедно с всички християнски мистици и светци, като посланници на Евангелието сред европейските народи, е: последното "защо" на живота и човешката история ни е дарено от Бога-Слово, Който се въплъти, за да изкупи човека от злото на греха и да го извади от бездната на терзанието.

7. В тази перспектива, поздравявам със сърдечна признателност католическите Епископи, за инициативата и грижата им за превеждането на *Катехизис-а на Католическата Църква*: той "цели да представи в един цялостен и синтезиран вид същностните и основни истини на Католическата доктрина за вярата и морала, в светлината на Втория Ватикански Събор и пълнотата на Църковното Предание. Негови основни извори са Свещеното Писание, произведенията на Църковните Отци, Божествената Литургия и Църковното Учение" /*Въведение в ККЦ,* 11/.

Силно желая да го поднеса символично на онези от вас, които, въпреки че не са католици, споделят с нас единственото Кръщение, за да могат да опознаят отблизо онова, което Католическата Църква вярва и възвестява.

Монахът Паисий от Хилендарския манастир съвсем справедливо отбеляза, че всеки народ със славно минало има право на прекрасно бъдеще / срв. *История Славяноболгарская,* 1762 г./.

8. Многоуважаеми Дами и Господа, Римският Епископ гледа на вас с доверие и потвърждава своята увереност в отговорната задача, поверена на хората на изкуството и културата, за опазване и предаване на знанията и мъдростта, които са ги вдъхновявали. Пожелавам на България – прекрасната *Страна на розите* – едно "светло бъдеще", за да продължава да бъде земя на срещата между Изтока и Запада, и, с благословията на всемогъщия Бог, да може да благоденства в свобода, напредък и мир!

[00857-AA.02] [Testo originale: Bulgaro]

TRADUZIONE IN LINGUA ITALIANA

Illustri Signori, Gentili Signore!

1. Sono lieto di incontrarmi con voi, esponenti delle diverse espressioni della cultura e dell'arte. Con le vostre rispettive competenze, voi rendete qui presente, in qualche modo, tutto il diletto popolo bulgaro. Mi rivolgo a voi con rispetto ed ammirazione, consapevole qual sono di quanto delicato ed importante sia il contributo che voi offrite alla nobile impresa della costruzione di una società in cui possa attuarsi "la mutua comprensione e la prontezza nella cooperazione mediante lo scambio generoso dei beni culturali e spirituali" (*Slavorum Apostoli, 27*).

Ringrazio vivamente chi ha interpretato con nobili parole i sentimenti dei presenti, come pure quanti, in modi diversi, si sono fatti promotori della mia visita al vostro bel Paese. Saluto inoltre cordialmente i promotori dell'iniziativa "campane per la pace" e a loro affido volentieri questa "campana del Papa", con l'auspicio che i suoi rintocchi richiamino ai bambini e ai giovani di Bulgaria il dovere e l'impegno di sviluppare l'amicizia e la comprensione tra le varie Nazioni della terra.

2. Questo incontro si svolge in un giorno particolarmente significativo: la Bulgaria celebra infatti oggi la festa dei santi Fratelli Cirillo e Metodio, intrepidi annunciatori del Vangelo di Cristo e fondatori della lingua e della cultura dei popoli slavi. La loro memoria liturgica riveste un carattere particolare, essendo in pari tempo la "festa delle lettere bulgare". Ciò non solo coinvolge i credenti ortodossi e cattolici, ma fa sì che tutti possano riflettere su quel patrimonio culturale il cui inizio si ebbe grazie all'azione dei due santi Fratelli di Tessalonica.

Il Chan protobulgaro Omurtag ha scritto sulla colonna conservata a Veliko Tarnovo nella chiesa dei Santi Quaranta Martiri: "L'uomo, anche se vive bene, muore, e un altro nasce. Colui che nascerà più tardi, quando vedrà questa scritta, si ricordi di chi l'ha composta" (AA.VV., *Le fonti della storia bulgara*, ed. Otechestwo, Sofia 1994, pag. 24). Vorrei dunque che questo nostro incontro assumesse la caratteristica di un solenne atto comune di venerazione e di gratitudine verso i santi Cirillo e Metodio, che nel 1980 ho proclamato Patroni d'Europa insieme a San Benedetto da Norcia, e che ancora oggi tanto hanno da insegnare a tutti noi, in Oriente e in Occidente.

3. Introducendo il Vangelo nella peculiare cultura dei popoli che evangelizzavano, i santi Fratelli - con la creazione geniale e originale di un alfabeto - hanno acquisito speciali meriti. Per corrispondere alle necessità del loro servizio apostolico, essi tradussero nella lingua locale i libri sacri a scopo liturgico e catechetico, gettando con ciò le basi della letteratura nelle lingue di quei popoli. Giustamente perciò sono considerati non solo gli apostoli degli slavi, ma anche i padri della loro cultura. La cultura è l'espressione incarnata nella storia dell'identità di un popolo; essa forgia l'anima di una nazione, che si riconosce in determinati valori, si esprime in simboli precisi, comunica attraverso suoi propri segni.

Per il tramite dei loro discepoli, la missione di Cirillo e Metodio si affermò meravigliosamente in Bulgaria. Qui, grazie a san Clemente da Ocrida, sorsero dinamici centri di vita monastica, e qui trovò sviluppo particolare l'alfabeto cirillico. Da qui pure il cristianesimo passò in altri territori, fino a raggiungere, attraverso la vicina Romania, l'antica Rus' di Kiev ed estendendosi quindi verso Mosca ed altre regioni orientali.

L'opera di Cirillo e Metodio costituisce un contributo eminente al formarsi delle comuni radici cristiane dell'Europa, quelle radici che per la loro profondità e vitalità configurano uno dei più solidi punti di riferimento culturale, da cui non può prescindere ogni serio tentativo di ricomporre in modo nuovo ed attuale l'unità del Continente.

4. Il criterio ispiratore dell'ingente opera compiuta da Cirillo e Metodio fu la fede cristiana. Cultura e fede, infatti, non solo non sono in contrasto, ma intrattengono tra loro rapporti simili a quelli che corrono tra il frutto e l'albero. E' un fatto storico innegabile che le Chiese cristiane, d'Oriente e d'Occidente, hanno favorito e propagato tra i

popoli, nel corso dei secoli, l'amore alla propria cultura e il rispetto per quella altrui. Fu così che si edificarono magnifiche chiese e luoghi di culto colmi di ricchezze architettoniche e d'immagini sacre, come le icone, frutto ad un tempo di preghiera e penitenza, come di gusto e raffinata tecnica artistica. E fu ancora per questo motivo che furono redatti tanti documenti e scritti di carattere religioso e culturale, nei quali si espresse e si affinò il genio di popoli in crescita verso una sempre più matura identità nazionale.

Il patrimonio culturale che i Santi di Tessalonica lasciarono ai popoli slavi era il frutto dell'albero della loro fede, profondamente radicata nei loro animi. Successivamente, nuovi rami si svilupparono in quell'albero e nuovi frutti furono da questi prodotti ad ulteriore arricchimento di quello straordinario retaggio di pensiero e di arte che il mondo riconosce alle nazioni slave.

5. L'esperienza storica dimostra che l'annuncio della fede cristiana non ha mortificato, ma anzi integrato ed esaltato gli autentici valori umani e culturali tipici del genio dei Paesi evangelizzati, ed ha altresì contribuito alla loro apertura reciproca, aiutandoli a superare gli antagonismi ed a creare un comune patrimonio spirituale e culturale, presupposto di stabili e costruttive relazioni di pace.

Chi voglia fattivamente lavorare all'edificazione di un'autentica unità europea, non può prescindere da questi dati storici, che hanno una loro inoppugnabile eloquenza. Come ho già avuto modo di affermare, "la marginalizzazione delle religioni, che hanno contribuito e ancora contribuiscono alla cultura e all'umanesimo dei quali l'Europa è legittimamente fiera, mi sembra essere al tempo stesso un'ingiustizia e un errore di prospettiva" *(Discorso al Corpo Diplomatico accreditato presso la Santa Sede*, 10 gennaio 2002, n.2). Il Vangelo, infatti, non impoverisce né spegne quanto di autentico ogni uomo, popolo o Nazione riconosce ed attua come bene, verità e bellezza (cfr *Slavorum Apostoli*, 18).

6. Volgendo indietro lo sguardo, dobbiamo riconoscere che, accanto ad un'Europa della cultura con i grandi movimenti filosofici, artistici e religiosi che la contraddistinguono, accanto ad un'Europa del lavoro con le conquiste tecnologiche ed informatiche del secolo da poco concluso, vi è purtroppo un'Europa dei regimi dittatoriali e delle guerre, un'Europa del sangue, delle lacrime e delle crudeltà più spaventose. Forse anche per queste amare esperienze del passato, nell'Europa di oggi sembra farsi ancor più forte la tentazione dello scetticismo e dell'indifferenza davanti allo sfaldarsi di fondamentali capisaldi morali del vivere personale e sociale.

Occorre reagire. Nel preoccupante contesto contemporaneo è urgente affermare che, per ritrovare la propria identità profonda, l'Europa non può non fare ritorno alle sue radici cristiane, e in particolare all'opera di uomini quali Benedetto, Cirillo e Metodio, la cui testimonianza costituisce un contributo di primaria importanza per la ripresa spirituale e morale del Continente.

Ecco allora il messaggio dei Patroni d'Europa e di tutti i mistici e santi cristiani che hanno testimoniato il Vangelo tra le popolazioni europee: il "perché" ultimo della vita e della storia umana ci è stato offerto nel Verbo di Dio, che si è incarnato per redimere l'uomo dal male del peccato e dall'abisso dell'angoscia.

7. In questa prospettiva, saluto con vivo apprezzamento l'iniziativa dei Vescovi cattolici di provvedere alla traduzione in lingua bulgara del *Catechismo della Chiesa Cattolica*: esso "ha lo scopo di presentare una esposizione organica e sintetica dei contenuti essenziali e fondamentali della dottrina cattolica sia sulla fede che sulla morale, alla luce del Concilio Vaticano II e dell'insieme della Tradizione della Chiesa. Le sue fonti principali sono la Sacra Scrittura, i Santi Padri, la Liturgia e il Magistero della Chiesa" *(Prefazione*, 11).

Vorrei simbolicamente consegnarlo anche a quelli tra voi che, pur non essendo cattolici, condividono con noi l'unico Battesimo, affinché possano conoscere da vicino ciò che la Chiesa Cattolica crede e annuncia.

8. Il monaco Paisij, del Monastero di Chilandar, notava giustamente che una Nazione con un passato glorioso ha diritto ad un futuro splendido (cfr *Istoria slavianobolgarskaia*, 1722-1773).

Illustri Signori, gentili Signore, il Papa di Roma guarda a voi con fiducia e ripete davanti a voi la sua convinzione circa il grande compito affidato agli uomini e alle donne di cultura nel custodire e tramandare la scienza e la sapienza che hanno ispirato nei tempi la vita dei rispettivi popoli.

Auguro alla Bulgaria, il bel *Paese delle rose*, un "futuro splendido" perché, continuando ad essere terra d'incontro tra Oriente e Occidente, con la benedizione del Dio Altissimo, possa prosperare nella libertà, nel progresso e nella pace!

[00857-01.01] [Testo originale: Bulgaro]

TRADUZIONE IN LINGUA INGLESE

Ladies and Gentlemen,

1. I am pleased to meet you, representatives of the various expressions of culture and art. With your respective specializations, you in some way make present here all the beloved Bulgarian people. I address you with respect and admiration, conscious of the delicate and important contribution which you make to the noble enterprise of building a society which encourages "mutual understanding and readiness to cooperate through the generous exchange of cultural and spiritual resources" (*Slavorum Apostoli*, 27).

I am deeply grateful for the noble words of welcome which have expressed the sentiments of those present and of all those who in different ways have made possible my visit to your beautiful country. I warmly greet the promoters of the campaign "Bells for Peace", and I gladly offer this "bell of the Pope", in the hope that its peals will call the children and youth of Bulgaria to the duty and task of building friendship and understanding among the nations of the world.

2. This meeting is taking place on a particularly significant day, for Bulgaria today celebrates the feast of the Holy Brothers Cyril and Methodius, intrepid heralds of the Gospel of Christ and founders of the literary language and culture of the Slav peoples. Their liturgical memorial has a particular significance, since it is also the "feast of Bulgarian letters". This is not something which concerns the Orthodox and Catholic faithful alone, but is an opportunity for all to reflect on the cultural patrimony which originated with the activity of the two Holy Brothers of Thessalonica.

The proto-Bulgar Khan Omurtag wrote on the column preserved at Veliko Trnovo, in the Church of the Forty Holy Martyrs: "Even if a man lives well, he dies and another is born. May those born later, when they see this writing, remember him who composed it". I would like this meeting to serve as a solemn common act of veneration and gratitude towards Saints Cyril and Methodius, whom in 1980 I proclaimed Patrons of Europe, together with Saint Benedict of Norcia. Today they still have much to teach all of us, both in the East and in the West.

3. By introducing the Gospel to the culture of the peoples whom they evangelized, the Holy Brothers – with their brilliant creation of a new alphabet – achieved special merit. In order to respond to the needs of their apostolic ministry, they translated the Sacred Books into the local language for liturgical and catechetical purposes, and thus laid the foundations of literature in the languages of the Slav peoples. They are therefore rightly considered not only the Apostles of the Slavs, but also the fathers of Slav culture. Culture is the expression, incarnate in history, of a people's identity; it forges the soul of a nation, which identifies itself with specific values, expresses itself in precise symbols, and communicates by its own proper signs.

Through their disciples, the mission of Cyril and Methodius was marvellously consolidated in Bulgaria. Here, thanks to Saint Clement of Ohrid, dynamic centres of monastic life were founded, and here the Cyrillic alphabet greatly developed. From here also Christianity spread to other lands, until it reached, via nearby Romania, the ancient Kievan Rus', and then spread towards Moscow and other regions eastward.

The work of Cyril and Methodius made an outstanding contribution to forming the common Christian roots of

Europe, those roots which by their depth and vitality have created a solid cultural reference-point which cannot be ignored in any serious attempt to rebuild in a new and contemporary way the unity of the Continent.

4. The guiding inspiration of the massive work carried out by Cyril and Methodius was the Christian faith. Culture and faith are not only not incompatible, but are related to each other as the fruit is to the tree. It is an undeniable historic fact that down the centuries the Christian Churches of East and West have promoted and spread among the peoples a love of their own culture and respect for the cultures of others. This explains the building of magnificent Churches and places of worship marked by architectural splendour and filled with sacred images, such as the icons, the fruit of prayer and penance, as much as of good taste and refined artistic skill. This is also the reason for the creation of countless documents and writings of a religious and cultural character, which expressed and perfected the genius of peoples growing towards an increasingly mature national identity.

The cultural heritage that the Saints of Thessalonica left to the Slav peoples was the fruit of the tree of their faith, profoundly rooted in their soul. Thereafter new branches grew on that tree and new fruits were produced, for the further enrichment of that remarkable patrimony of thought and art which the world owes to the Slav nations.

5. Historical experience shows that the proclamation of the Christian faith has not stifled but rather integrated and exalted the authentic human and cultural values proper to the genius of the countries where it has been preached. It has also contributed to their openness to one another and helped them to overcome enmities and to create a common spiritual and cultural heritage, necessary for stable and constructive relations of peace.

Those committed to working effectively for the building of authentic European unity cannot ignore these historical data, which have an indisputable eloquence all their own. As I have said on another occasion, "the marginalization of religions which have contributed and continue to contribute to the culture and humanism of which Europe is legitimately proud, strikes me as both an injustice and an error of perspective" (*Address to the Diplomatic Corps Accredited to the Holy See*, 10 January 2002, No. 2). The Gospel does not impoverish or destroy those things which every individual, people or nation acknowledges and expresses as goodness, truth and beauty (cf. *Slavorum Apostoli*, 18).

6. Looking back, we must recognize that, together with a Europe of culture marked by its outstanding and distinctive philosophical, artistic and religious movements, together with a Europe of labour marked by the technological and communications achievements of the twentieth century, there is unfortunately a Europe of dictatorships and wars, a Europe of blood, tears and acts of horrific cruelty. Perhaps it is also because of these bitter experiences of the past that today's Europe seems prone to a growing temptation to scepticism and indifference in the face of the gradual erosion of fundamental moral reference-points of personal and social life.

We need to respond. In these troubling times there is an urgent need to affirm that, Europe, if it is to rediscover its own deepest identity, must necessarily return to its Christian roots, and in particular to the work of men like Benedict, Cyril and Methodius, whose witness offers an essential contribution for the spiritual and moral restoration of the Continent.

This then is the message of the Patrons of Europe and of all the Christian Saints and mystics who have borne witness to the Gospel among the peoples of Europe: the ultimate "why" of human life and history has been given to us in the Word of God , who took flesh in order to redeem man from the evil of sin and from the abyss of anguish.

7. This being the case, I greet with lively appreciation the project of the Catholic Bishops to translate into Bulgarian the *Catechism of the Catholic Church*: the Catechism "aims at presenting an organic synthesis of the essential and fundamental contents of Catholic doctrine, as regards both faith and morals, in the light of the Second Vatican Council and the whole of the Church's Tradition. Its principal sources are the Sacred Scriptures, the Fathers of the Church, the Liturgy and the Church's Magisterium" (*Prologue*, 11).

I would also like to present symbolically the Catechism to those among you who, although not Catholic, share with us the one Baptism, so that they may know what the Catholic Church believes and preaches.

The monk Paisij, of the Monastery of Chiliandar, rightly observed that a Nation with a glorious past has a right to a splendid future (cf. *Istoriya slavyanobolgarskaya*, 1722-1773).

8. Distinguished Ladies and Gentlemen, the Pope of Rome looks to you with confidence and repeats before you his conviction concerning the great task entrusted to the men and women of culture in preserving and handing on the knowledge and wisdom which have historically inspired the life of their peoples.

I pray that Bulgaria, the beautiful *Land of Roses*, will have a "splendid future", so that, by continuing to be a meeting point between East and West, it can, with the blessing of Almighty God, prosper in liberty, progress and peace!

[00857-02.01] [Original text: Bulgarian]

TRADUZIONE IN LINGUA FRANCESE

Mesdames et Messieurs,

1. Je suis heureux de vous rencontrer, vous les représentants des diverses expressions de la culture et des arts. Par les compétences qui vous sont propres, vous rendez ici présent, en quelque sorte, tout le bien-aimé peuple bulgare. Je m'adresse à vous avec respect et admiration, conscient de la si délicate et si importante contribution que vous offrez à la noble entreprise de la construction d'une société qui permette de «vivre la compréhension mutuelle et de coopérer spontanément par l'échange généreux des biens culturels et spirituels» (*Slavorum apostoli*, n. 27).

Je remercie vivement celui qui, par de nobles paroles, s'est fait l'interprète des sentiments de vous tous ici présents, comme aussi de ceux qui, de bien des manières, se sont fait les promoteurs de ma visite dans votre beau pays. En outre, je salue cordialement les promoteurs de l'initiative «Des cloches pour la paix» et je leur confie volontiers cette «cloche du Pape», avec le souhait que ses tintements rappellent aux enfants et aux jeunes de Bulgarie le devoir et l'engagement de promouvoir l'amitié et la compréhension entre les différentes nations de la terre.

2. Cette rencontre se déroule en un jour particulièrement significatif ; en effet, la Bulgarie célèbre aujourd'hui la fête des saints Frères Cyrille et Méthode, hérauts intrépides de l'Évangile du Christ et fondateurs de la langue et de la culture des peuples slaves. Leur mémoire liturgique revêt un caractère particulier, étant en même temps la «fête des lettres bulgares». Cela ne concerne pas seulement les croyants orthodoxes et catholiques, mais permet à tous de réfléchir sur ce patrimoine culturel dont l'origine provient de l'action des deux saints Frères de Thessalonique.

Le Chan protobulgare Omurtag a écrit sur la colonne conservée à Veliko Tarnovo dans l'église des Quarante Saints Martyrs: «L'homme, même s'il vit bien, meurt, et un autre naît. Qu'en voyant ce qui est écrit ici, celui qui naîtra plus tard se souvienne de celui qui l'a composé !» (AA.VV., *Le fonti della storia bulgara*, ed. Otechestwo, Sofia 1994, p. 24). Je voudrais donc que notre rencontre prenne la forme d'un acte solennel et commun de vénération et de gratitude envers les saints Cyrille et Méthode, que j'ai proclamé en 1980 Patrons de l'Europe, avec saint Benoît de Nursie, et qui ont aujourd'hui encore tant de choses à nous enseigner à tous, en Orient comme en Occident.

3. En introduisant l'Évangile dans les cultures particulières des peuples qu'ils évangélisaient, les saints Frères – grâce à la création géniale et originale d'un alphabet – ont acquis des mérites particuliers. Pour répondre aux nécessités de leur service apostolique, ils traduisirent dans la langue locale les livres sacrés à but liturgique et catéchétique, posant ainsi les fondements de la littérature dans les langues de ces peuples. C'est pourquoi ils sont considérés à juste titre non seulement comme les apôtres des slaves, mais aussi comme les pères de leur culture. La culture est l'expression de l'identité d'un peuple incarnée dans l'histoire; elle forge l'âme d'une nation, qui se reconnaît dans des valeurs déterminées, qui s'exprime dans des symboles précis et qui communique à travers ses propres signes.

Par l'intermédiaire de leurs disciples, la mission de Cyrille et Méthode s'affermit merveilleusement en Bulgarie. Ici, grâce à saint Clément d'Ocrida, surgirent des centres dynamiques de vie monastique, ici encore l'alphabet cyrillique trouva un singulier développement. D'ici également, le christianisme passa dans d'autres territoires, jusqu'à rejoindre, à travers la Roumanie toute proche, l'antique Rus' de Kiev, s'étendant ainsi vers Moscou et vers d'autres régions orientales.

L'œuvre de Cyrille et Méthode constitue une contribution éminente à la formation des racines communes de l'Europe, racines qui par leur profondeur et leur vitalité constituent l'un des points de référence culturelle les plus solides, dont ne peut faire abstraction aucun tentative sérieuse pour recomposer de façon nouvelle et actuelle l'unité du continent.

4. Le critère qui inspira l'œuvre considérable accomplie par Cyrille et Méthode fut la foi chrétienne. En effet, culture et foi non seulement ne sont pas en opposition, mais elles entretiennent des rapports semblables à ceux qui existent entre l'arbre et le fruit. C'est un fait historique indéniable que les Églises chrétiennes, d'Orient et d'Occident, ont favorisé et propagé parmi les peuples, au cours des siècles, l'amour de leur culture propre et le respect pour celle d'autrui. Ainsi, furent édifiés de magnifiques églises et lieux de culte plein de richesses architecturales et d'images sacrées, telles les icônes, fruits à la fois de prière et de pénitence, comme aussi de goût et de technique artistique raffinée. Et c'est encore pour cette raison que furent rédigés de nombreux documents et écrits à caractère religieux et culturel, dans lesquels s'exprima et s'affina le génie de peuples en croissance vers une identité nationale toujours plus mûre.

Le patrimoine culturel que les Saints de Thessalonique ont laissé aux peuples slaves était le fruit de l'arbre de leur foi, profondément enracinée en eux. Par la suite, de nouvelles branches se développèrent sur cet arbre et produisirent de nouveaux fruits, donnant lieu à un enrichissement ultérieur de cet extraordinaire héritage de pensée et d'art que le monde reconnaît aux nations slaves.

5. L'expérience historique montre que l'annonce de la foi chrétienne n'a pas réduit, mais au contraire intégré et exalté les authentiques valeurs humaines et culturelles, qui sont caractéristiques du génie des pays évangélisés, et elle a également contribué à leur ouverture réciproque, les aidant à dépasser les antagonismes et à créer un patrimoine commun spirituel et culturel, indispensable pour des relations stables et constructives de paix.

Celui qui veut travailler activement à l'édification d'une authentique unité européenne ne peut pas faire abstraction de ces données historiques, dont l'éloquence est incontestable. Comme j'ai déjà eu l'occasion de l'affirmer, «la marginalisation des religions, qui ont contribué et contribuent encore à la culture et à l'humanisme dont l'Europe est légitimement fière, me paraît être à la fois une injustice et une erreur de perspective» (*Discours au Corps diplomatique accrédité près le Saint-Siège*, 10 janvier 2002, n. 2). En effet, l'Évangile n'appauvrit pas et n'éteint pas ce qui est authentique et que tout homme, tout peuple ou toute nation reconnaît et réalise comme bien, comme vérité et comme beauté (Cf. *Slavorum apostoli*, n. 18).

6. En jetant un regard en arrière, force est de reconnaître que, à côté d'une Europe de la culture avec les grands mouvements philosophiques, artistiques et religieux qui la caractérisent, à côté d'une Europe du travail marquée par les conquêtes technologiques et informatiques du siècle à peine achevé, il y a malheureusement une Europe des régimes dictatoriaux et des guerres, une Europe du sang, des larmes et des cruautés les plus épouvantables. Peut-être aussi à cause des amères expériences du passé, il semble que dans l'Europe d'aujourd'hui se fasse encore plus forte la tentation du scepticisme et de l'indifférence devant l'effondrement des repères moraux fondamentaux de la vie personnelle et sociale.

Il faut réagir. Dans le contexte préoccupant d'aujourd'hui, il est urgent d'affirmer que, pour retrouver son identité profonde, l'Europe ne peut pas ne pas revenir à ses racines chrétiennes, en particulier à l'œuvre d'hommes comme Benoît, Cyrille et Méthode, dont le témoignage constitue une contribution de premier plan pour la reprise spirituelle et morale du Continent.

Voici alors le message des Patrons de l'Europe, de tous les mystiques et de tous les saints chrétiens qui ont annoncé l'Évangile aux populations européennes: la «raison» ultime de la vie et de l'histoire humaines nous a

été offerte dans le Verbe de Dieu, qui s'est incarné pour racheter l'homme du mal du péché et de l'abîme de l'angoisse.

7. Dans cette perspective, je salue et j'apprécie vivement l'initiative des évêques catholiques de pourvoir à la traduction en langue bulgare du *Catéchisme de l'Église catholique*, qui «a pour but de présenter un exposé organique et synthétique des contenus essentiels et fondamentaux de la doctrine catholique tant sur la foi que sur la morale, à la lumière du Concile Vatican II et de l'ensemble de la Tradition de l'Église. Ses sources principales sont l'Écriture Sainte, les saints Pères, la liturgie et le Magistère de l'Église» (*Prologue*, n. 11).

Je voudrais symboliquement l'offrir aussi à ceux d'entre vous qui, bien que n'étant pas catholiques, partagent avec nous l'unique Baptême, afin qu'ils puissent connaître de près ce que l'Église catholique croit et annonce.

8. Le moine Pasij, du monastère de Chilandar, notait fort justement qu'une nation au passé glorieux a droit à un avenir splendide (Cf. *Istoria slavianobolgarskaia*, 1722-1773).

Mesdames et Messieurs, le Pape de Rome se tourne vers vous avec confiance et redit devant vous qu'il est convaincu de l'importance de la tâche confiée aux hommes et aux femmes de culture en ce qui concerne la conservation et la transmission de la science et de la sagesse qui, au cours de l'histoire, ont inspiré la vie de leurs peuples respectifs.

Je souhaite «un avenir splendide» à la Bulgarie, le beau *Pays des roses*, afin que, continuant d'être une terre de rencontre entre l'Orient et l'Occident, elle puisse, avec la bénédiction du Dieu Très-Haut, prospérer dans la liberté, le progrès et la paix !

[00857-03.01] [Texte original: Bulgare]